

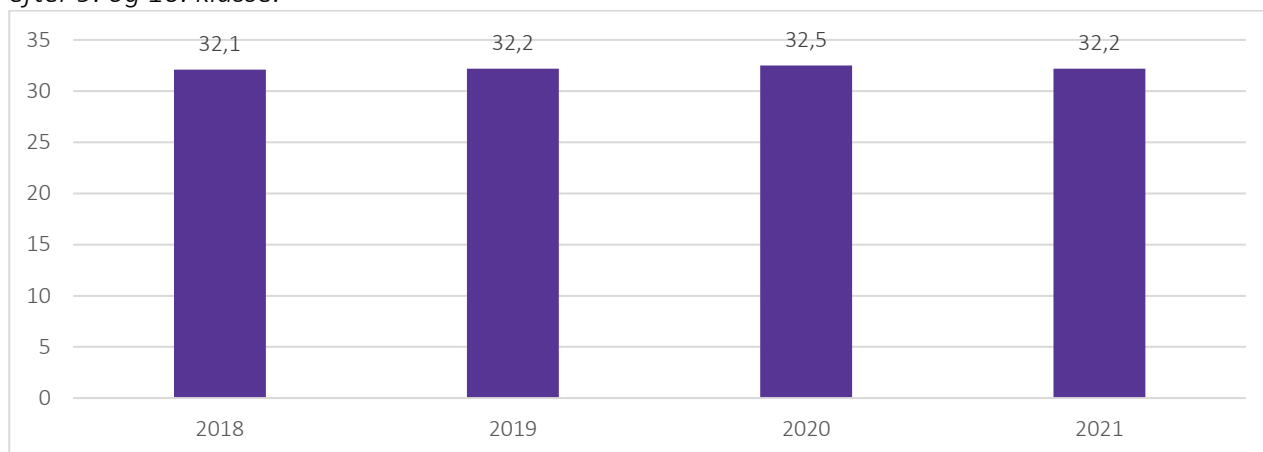
Det offentlige uddanner meget få eux-elever

Der kommer til at mangle op mod 100.000 faglærte i 2030. Dette skyldes blandt andet, at mange faglærte vil forlade arbejdsmarkedet, mens der uddannes for få. Dette vil blandt andet ramme Danmarks små og mellemstore virksomheder, hvor faglærte medarbejdere spiller en central rolle.

Én af vejene til flere faglærte er eux-uddannelsen, hvor elever tager en erhvervsuddannelse og en gymnasial uddannelse samtidig. Populært sagt får eleverne både svendebrev og studentertue.

Uddannelsen har eksisteret i godt 10 år og tiltrækker blandt andet elever til erhvervsuddannelserne, som ellers ville have taget en gymnasial uddannelse. Således vælger godt en tredjedel af de elever, der søger en erhvervsuddannelse, at deres uddannelse skal være eux, dvs. at de tager både en erhvervsuddannelse og en gymnasial uddannelse på samme tid. Med andre ord så udgør eux en del af vejen til at få flere elever på erhvervsuddannelserne.

Figur 1: Andelen af elever, der vælger at tage en erhvervsuddannelse med eux-baseret på søgningen efter 9. og 10. klasse.

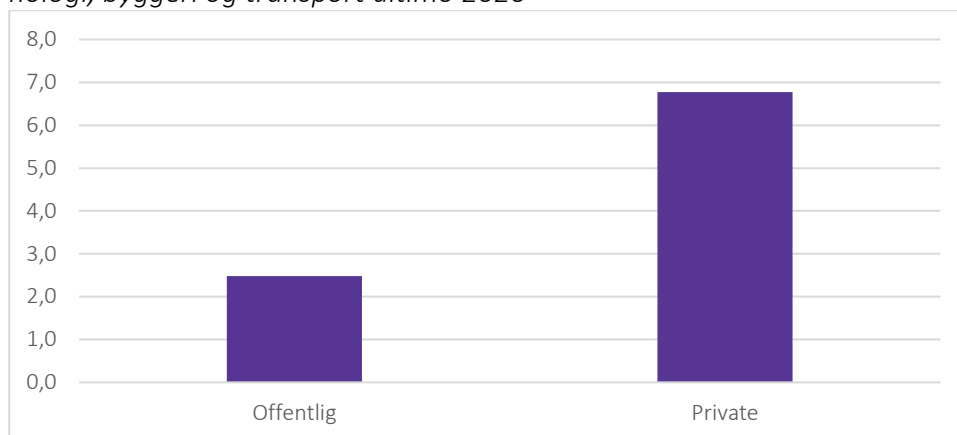
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet

Nu viser en opgørelse fra SMVdanmark, at mens de private virksomheder i nogen grad har taget uddannelserne til sig, så tager den offentlige sektor et meget lille ansvar for at stille praktikpladser til rådighed for eux-elever på de tekniske uddannelser.

Ud af de 2.662 læreplads-aftaler, der var i gang på det offentlige område inden for de tekniske uddannelser, var kun 66 med eux. De tekniske uddannelser er her defineret som hovedområderne Fødevarer, jordbrug og oplevelser og Teknologi, byggeri og transport, som i alt rummer godt 80 uddannelser.

I private virksomhed udgjorde eux-elever 2.755 ud af 40.687 på de samme uddannelser, hvilket svarer til 6,8 pct. Til sammenligning udgør eux-eleverne på det offentlige område kun 2,5 pct.

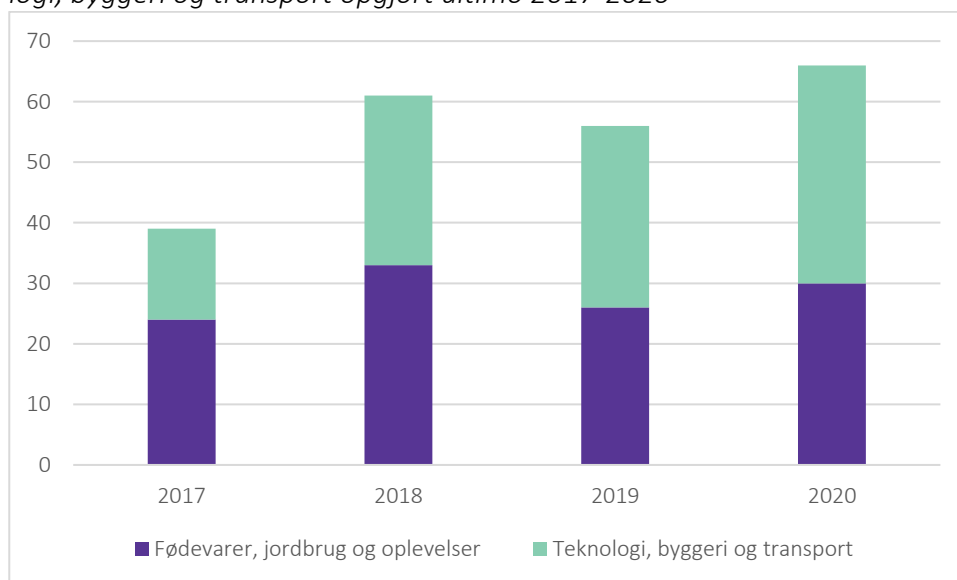
Figur 2: Andel af elever med eux inden de to hovedområder Fødevarer, jordbrug og oplevelser og Teknologi, byggeri og transport ultimo 2020

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Det er ikke kun nu, at det offentlige opretter meget få lærepladser til eux-elever. Det er også gældende historisk set. Således har der i samtlige af de seneste fire år været under 70 eux-elever i gang i den offentlige opgjort ved udgangen af året.

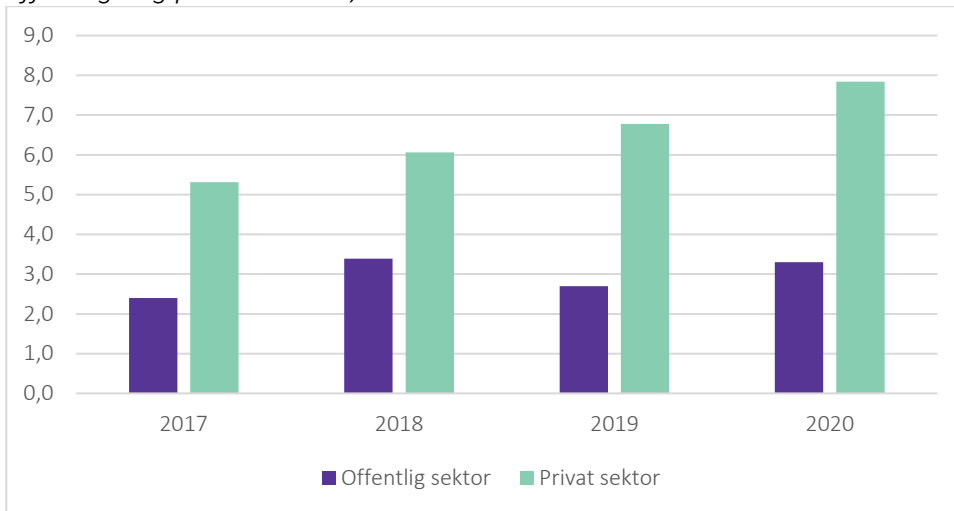
Figur 3: Antal elever med eux inden de to hovedområder Fødevarer, jordbrug og oplevelser og Teknologi, byggeri og transport opgjort ultimo 2017-2020

Kilde: Uddannelsesstatistik.dk

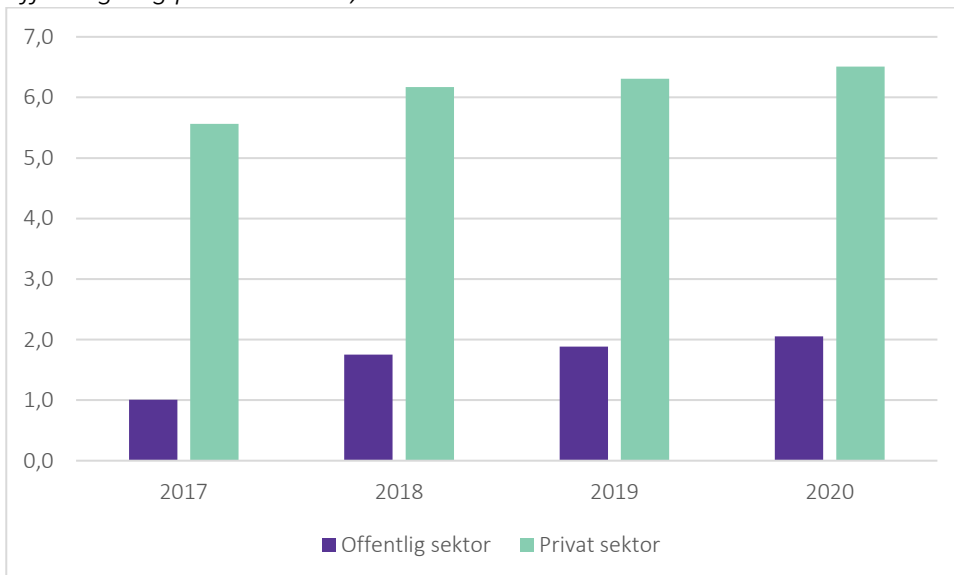
Som nedenstående figurer viser, så har den private sektor også historisk set i højere grad end den offentlige sektor ansat eux-elever.

Figur 4: Andel igangværende eux-elever i hovedområdet Fødevarer, jordbrug og oplevelser i hhv. den offentlige og private sektor, ultimo året 2017-2020

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

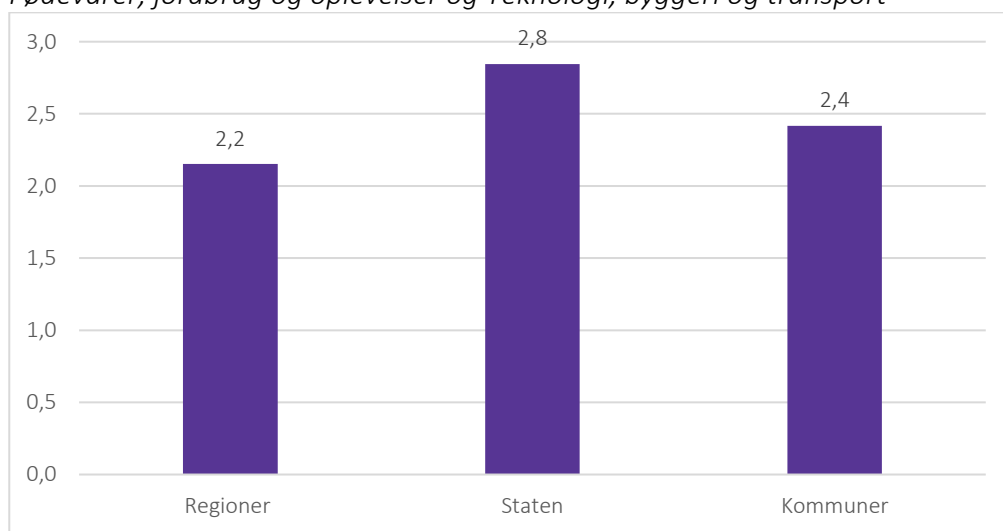
Figur 5: Andel igangværende eux-elever i hovedområdet Teknologi, byggeri og transport i hhv. den offentlige og private sektor, ultimo året 2017-2020

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Både staten, kommuner og regioner ligger væsentligt under niveauet i den private sektor ift. hvor stor en andel af eleverne på de nævnte uddannelser, der er eux-elever. I staten udgør eux-eleverne dog 2,8 pct. af alle elever inden for uddannelsesområdet, mens den tilsvarende andel i regioner og kommuner er på hhv. 2,2 og 2,4 pct.

Figur 6: Andel eux-elever i den offentlige sektor ved udgangen af 2020 inden for de to hovedområder Fødevarer, jordbrug og oplevelser og Teknologi, byggeri og transport

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Uddannelsesstatistik.dk

Konklusion og politikanbefaling

Eux-uddannelserne har nu eksisteret i godt 10 år. Desværre har uddannelserne ikke vundet indpas i den offentlige sektor på uddannelser indenfor Fødevarer, jordbrug og oplevelser samt Teknologi, byggeri og transport, hvor eux-eleverne stadig udgør en forsvindende lille del.

Formålet med oprettelsen af eux-uddannelsen var blandt andet at øge rekrutteringen til erhvervsuddannelserne for at mindske manglen på faglærte i Danmark. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, når den offentlige sektor i 2020 samlet set har færre end 70 eux-elever ud af mere end 2.500 elever på uddannelserne inden for Fødevarer, jordbrug og oplevelser og Teknologi, byggeri og transport.

Der kan være særlige udfordringer forbundet med at have eux-elever, da eleverne blandt andet er væk fra praktikken på længere skoleperioder end ordinære elever, så ansættelse af eux-elever vil ikke være en mulighed i alle situationer. Der er dog ikke noget der tilsiger, at de offentlige virksomheder skal have så lav en andel, som de har.

Hvis eux-uddannelsen for alvor skal slå igennem i Danmark, så kræver det, at det offentlige tager eux-uddannelserne til sig. Derfor opfordrer SMVDanmark til, at de offentlige arbejdspladser igangsætter en indsats målrettet for at uddanne flere eux-elever, herunder at der oprettes flere lærepladser til eux-eleverne, og at elever informeres om muligheden for at tage en eux-uddannelse, så flere eksempelvis vælger eux som et alternativ til en ordinær studentereksamen (STX).